

România riscă să piardă finanțarea europeană pentru programul *Laptele și cornul*

Pentru a deconta mai departe la UE, România trebuie să alinieze programul la inițiativa europeană *Laptele în școli* și să elaboreze cât mai repede o strategie națională

București, 10 martie 2015 - **Programul *Laptele și cornul* este eficient din punct de vedere economic dacă raportăm suma de până la 200 de lei alocată pe parcursul unui an școlar pentru ca un elev să beneficieze de program la avantajele pe termen mediu și lung ale programului. Aceasta este una dintre concluziile unui raport de politici publice realizat de Centrul Român de Politici Europene care analizează programul național *Laptele și cornul* pe mai multe dimensiuni - socială, economică, de educație și sănătate – și modul în care acesta este aliniat la inițiativa europeană *Laptele în școli* prin care se decontează sume importante. Raportul atrage atenția asupra faptului că România poate pierde finanțarea europeană pe acest program dacă nu-și aliniază obiectivele la cele europene și nu reușește să elaboreze o strategie națională pe parcursul acestui an.**

Uniunea Europeană consideră *Laptele în școli* o investiție strategică în viitorul cetățenilor și bunăstării comunității. Din perspectivă europeană, consumul unui aliment sănătos precum laptele educă tinerii în spiritul unei alimentații sănătoase și poate contribui la reducerea obezității, o problemă reală în prezent la nivel comunitar. Întrucât România se confruntă cu probleme similare, raportul recomandă ca statul să investească în continuare în educarea copiilor pentru o alimentație sănătoasă și echilibrată prin programul *Laptele și cornul*, dar să facă și eforturi de promovare și conștientizare a acestei dimensiuni în rândul profesorilor și părinților. În România, un sfert dintre copiii cu vârsta de 8 ani sunt supraponderali sau obezi, conform unui studiu realizat în 2013 de Ministerul Sănătății în cadrul European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI), coordonat de Organizația Mondială a Sănătății.

“Sunt necesare redefinirea și alinierea obiectivelor programului național cu cele ale schemei europene Laptele în școli prin care este susținută în bună măsură inițiativa națională și prin care România a atras până acum peste 40 de milioane de euro. În plus, atragem atenția asupra necesității armonizării strategiilor naționale sectoriale din domeniile educație, sănătate și agricultură cu programul național. În acest sens se poate acorda o consistență în intervenție și un impact mai mare al programului la nivelul industriei, comunității, școlii și elevilor”, declară Ciprian Ciucu, director de programe CRPE.

Similar inițiativei europene, programul *Laptele și cornul* este o măsură importantă de sprijin economic pentru industria laptelui, una dintre cele mai semnificative segmente ale industriei alimentare din România (locul șase ca cifră de afaceri). Peste 400 de tone de lapte sunt distribuite zilnic în cadrul acestui program, respectiv 1/6 din producția națională de lapte (aproximativ 15%). Prin urmare,

programul reprezintă un adevărat balon de oxigen pentru o industrie puternic afectată de criză și, în curând, sub o presiune concurențială fără precedent, ca urmare a eliminării cotei de lapte în UE (aprilie 2015) și embargoului impus Rusiei.

„Embargoul i-a determinat pe producătorii din Europa Centrală și statele baltice care exportau până acum în Federația Rusă să se reorienteze spre piața românească. Prețul la 100 de litri de lapte în țările baltice este cu aproximativ 5 euro mai mic, iar operatorii economici din regiune (Ungaria, Polonia) achiziționează laptele la un preț similar cu al nostru, dar au costuri de transport mai mici. În plus, sistemul de colectare este mai eficient, deoarece se colectează mai mult lapte de la mai puțini producători, în timp ce, în România, producătorii sunt dispersați geografic și oferă cantități mai mici de lapte”, spune Dorin Cojocaru, Președinte Asociația Patronală Română din Industria Laptelui (APRIL).
„Programul Laptele și cornul este important pentru industria lactatelor din România în primul rând pentru că ne asigură volume și o piață de desfacere constantă, iar în al doilea rând pentru că ne ajută să creăm obiceiuri sănătoase de consum în rândul copiilor și să creștem, astfel, consumatorii de mâine.”

Din păcate, valoarea porției de lapte și corn, de 1,17 lei inclusiv TVA, nu a mai fost actualizată (indexată) din 2008, deși prețul de achiziție a laptelui de la producători s-a dublat, ceea ce a scăzut atractivitatea programului pentru producători și a afectat calitatea produselor oferite în program. Astfel, pentru a se menține în mod real elementul de sprijin oferit industriei de lapte, raportul propune indexarea/actualizarea sumelor alocate, în vederea creșterii calității și atractivității produselor și, concomitent, a impactului programului în rândul beneficiarilor.

Din punct de vedere instituțional, raportul constată că programul *Laptele și cornul* a funcționat în ultima perioadă din inerție, fără să existe în spate o strategie, obiective clar stabilite, o monitorizare și o evaluare a acestuia. Mai mult, de mai bine de trei ani nu mai există nicio autoritate centrală care să coordoneze acest proiect deosebit de complex, ce presupune o acțiune pe diferite paliere, de la nivel central la nivel județean și local.

Pentru a eficientiza programul și a mări impactul său, raportul recomandă Guvernului să desemneze o autoritate centrală cu rol de coordonator, aceasta deținând atribuții și în implementarea, monitorizarea și revizuirea programului. De asemenea, se recomandă organizarea, cu participarea directă a Ministerului Agriculturii, a unui proces de consultare publică, în vederea definirii strategiei României pentru punerea în aplicare a Schemei Europene *Laptele în Școli*.

“Considerând Laptele în Școli o inițiativă strategică, autoritățile europene cer statelor membre mai multă concentrare și mai multă eficiență în derularea programelor la nivel național și condiționează finanțarea europeană de existența unei strategii naționale începând cu anul școlar 2015-2016. În absența acestei strategii, autoritățile județene și locale nu vor mai putea face cereri de finanțare din fondurile europene alocate, în condițiile în care România s-a situat în 2012 pe locul 4 din punct de vedere al absorbției de fonduri pe programul de lapte școlar”, spune Ciprian Ciucu.

Varianta integrală a raportului se regăsește pe www.crpe.ro

În cadrul acestui studiu au fost analizate relevanța pentru grupul țintă – elevii din România - eficacitatea și eficiența implementării, precum și impactul asupra sănătății copiilor și asupra operatorilor economici din industria laptelui. Metodologia de cercetare a inclus atât studierea surselor oficiale (legislație, rapoarte), cât și interviuri cu reprezentanți ai diferitelor ministere, autorități, școli, organizații ale părinților, cadrelor didactice, ale medicilor de familie și organizații neguvernamentale.

Raportul CRPE este susținut de Tetra Pak, ca parte a inițiativei sale globale de promovare a unei alimentații sănătoase în rândul copiilor și, în mod specific, a consumului de lapte în școli.

Despre CRPE

Centrul Român de Politici Europene a fost înființat în 2009 de un grup de experți, având ca obiectiv sprijinirea rolului României în Europa prin furnizarea de expertiză în domeniul politicilor publice.

Misiunea CRPE este promovarea României drept un actor coerent și influent în stabilirea agendei publice și în formularea de politici în cadrul UE, și continuarea procesului de europenizare a României, prin bună guvernare, expertiză și dezbateri publice informate.

ANEXĂ

Despre programul european *Laptele în școli*

Programul *Laptele în Școli* este un program promovat și susținut de Uniunea Europeană încă din anul 1977 care a evoluat de la o simplă măsură economică de sprijinire a producătorilor de lapte și produse lactate, într-unul dintre cele mai importante instrumente de prevenție a potențialelor riscuri pentru sănătate generate de carențele nutriționale precum excesul ponderal, obezitatea sau afecțiunile cardiovasculare.

În prezent, programul *Laptele în școli* este implementat în prezent de 26 de state membre ale Uniunii Europene și se adresează unui număr de aproximativ 20 de milioane de beneficiari cu vârsta între 3 și 14 ani (preșcolari, elevi din ciclul primar și secundar). La nivel european, subvenția acordată statelor membre prin acest program a fost de 50-75 de milioane de euro, România fiind unul dintre beneficiarii care a atras cele mai multe fonduri: peste 7 milioane de euro în 2011-2012 (comparativ cu Suedia - 8,8 milioane de euro, Danemarca - 6,6 milioane de euro, Marea Britanie - 6,3 milioane de euro) reprezentând subvenția pentru aproximativ 50 de milioane de tone de lapte utilizate în cadrul programului. În România, această subvenție se regăsește parțial în finanțarea programului național *Laptele și cornul*, doar pentru componenta de lapte. Este de notat faptul că programe similare schemei UE *Laptele în școli* sunt implementate în foarte multe țări, precum China, Japonia, Canada, Argentina, etc.

Evoluția programului (1977-2014):

- **1977** – Uniunea Europeană lansează programul *Laptele în școli* ca măsură de susținere a producătorilor de lapte și produse lactate. Programul a fost construit să încurajeze consumul de lapte: **în mod direct** prin consumul produselor distribuite prin acest program și **în mod indirect** prin influențarea cunoștințelor, atitudinilor și percepțiilor tinerilor față de produsele lactate, contribuind la o creștere a consumului și în afara acestui program. Măsura a pornit de la premisa că, odată format în copilărie, comportamentul de consum se va păstra și perpetua la vârsta adultă, astfel încât creșterea consumului de lapte să se realizeze de la o generație la alta. Efectul scontat pe termen lung - echilibrul pieței consumului de lapte și sprijinirea implicită a producătorilor.
- **2008** - Programul a fost revizuit, punându-se mai mult accent pe **caracterul nutrițional și educațional** pentru combaterea excesului ponderal și obezității în rândul copiilor și tinerilor, prin formarea unor obiceiuri alimentare sănătoase.
- Conform datelor statistice și evaluării UN-FAO (UN Food and Agriculture Organization), obiectivele programului sunt în continuare de actualitate, deoarece la nivel mondial se înregistrează un declin constant al consumului de lapte. Conform datelor Eurostat, din 2003 și până în 2011 s-a înregistrat o scădere a consumului cu aproximativ 5%, iar consumul de lapte exprimat în echivalent lapte a scăzut de la 302 kg în 2001 la 286 de kg în anul 2011. Astfel, FAO a definit programul *Laptele în școli* ca o investiție într-o viitoare creștere a cererii consumului de lapte, în special prin capacitatea acestui program de a genera un comportament alimentar sănătos la o vârstă fragedă.
- O recentă propunere de modificare din anul 2014 are ca obiectiv comasarea acestui program cu Programul Fructele în școli, pentru a avea o abordare unitară și un impact mai mare la nivelul beneficiarilor.